

MANUEEL HANTEREN VAN LASTEN

PRINCIPE	Veel werknemers hebben dagelijks te maken met het manueel hanteren van lasten. De werkgever moet hiervoor verplicht de nodige maatregelen nemen zodat werknemers gevrijwaard blijven van (rug)klachten door het hanteren van lasten.												
DEFINITIE Codex art. VIII. 3-1	Manueel hanteren van lasten is: <ul style="list-style-type: none"> - elke handeling, door één of meer werknemers, - waarbij een last wordt vervoerd of ondersteund, zoals optillen, neerzetten, duwen, trekken, dragen of verplaatsen, en - dat gezondheidsschade kan inhouden voor de werknemers, zoals oa. rugletfels. 												
RISICOANALYSE Codex art. VIII.3-2 en VIII.3-5 Codex I.2	<p>De werkgever voert samen zijn preventieadviseur(s) (intern en/of extern) en arbeidsgeneesheer een risicoanalyse uit waarbij rekening wordt gehouden met de te hanteren lasten, <u>en</u> de fysieke verschillen tussen de werknemers. Het Comité PBW geeft hierover advies.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <tr> <td rowspan="9" style="width: 20%; text-align: center; vertical-align: middle; font-weight: bold;">Oorzaken</td> <td style="background-color: #e6f2ff;">Risico op letsel als...</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e6f2ff;">De last</td> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> - te zwaar of te groot is - onhandig of moeilijk vast te pakken is - onstabiel is of de inhoud ervan kan gaan schuiven - op een afstand van de romp of met voorovergebogen/verdraaide romp gehanteerd moet worden - door zijn vorm en/of samenstelling letsel kan veroorzaken (vb. stoten) </td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e6f2ff;">De lichamelijke inspanning</td> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> - te groot is - slechts mogelijk is door een draaiende beweging van de romp - kan leiden tot een plotselinge beweging van de last - wordt uitgevoerd met het lichaam in een onstabiele positie </td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e6f2ff;">Taak met speciale eisen</td> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> - lichamelijke inspanningen die de wervelkolom te vaak of te langdurig belasten - onvoldoende rust- of recuperatieperioden - de last moet over te grote afstanden worden opgetild, neergezet of gedragen - het proces bepaalt het werktempo zonder dat de werknemer dit kan aanpassen </td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e6f2ff;">Arbeidsplaats- en omstandigheden</td> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> - er niet genoeg ruimte is om het werk te verrichten - de bodem oneffen (struikelen) of glad is (uitglijden) - de lasten kunnen niet op veilige hoogte of in een goede houding worden gehanteerd - de bodem of het steunpunt is onstabiel - temperatuur, luchtvochtigheid, luchtcirculatie is niet aangepast </td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e6f2ff;">Aanwezigheid individuele risicofactoren</td> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> - lichamelijke ongeschiktheid voor het uitvoeren van de taak - onaangepaste kledij, schoenen of andere persoonlijke uitrusting - onvoldoende of onaangepaste kennis of opleiding </td> </tr> </table> <p style="margin-top: 10px;"><i>Opmerking : Aarzel niet om een ergonom in te schakelen bij de risicoanalyse van de werkpost. Ook het advies van de werknemer is van belang omdat hij vertrouwd is met de taak en ervaring heeft met de job.</i></p>	Oorzaken	Risico op letsel als...	De last	<ul style="list-style-type: none"> - te zwaar of te groot is - onhandig of moeilijk vast te pakken is - onstabiel is of de inhoud ervan kan gaan schuiven - op een afstand van de romp of met voorovergebogen/verdraaide romp gehanteerd moet worden - door zijn vorm en/of samenstelling letsel kan veroorzaken (vb. stoten) 	De lichamelijke inspanning	<ul style="list-style-type: none"> - te groot is - slechts mogelijk is door een draaiende beweging van de romp - kan leiden tot een plotselinge beweging van de last - wordt uitgevoerd met het lichaam in een onstabiele positie 	Taak met speciale eisen	<ul style="list-style-type: none"> - lichamelijke inspanningen die de wervelkolom te vaak of te langdurig belasten - onvoldoende rust- of recuperatieperioden - de last moet over te grote afstanden worden opgetild, neergezet of gedragen - het proces bepaalt het werktempo zonder dat de werknemer dit kan aanpassen 	Arbeidsplaats- en omstandigheden	<ul style="list-style-type: none"> - er niet genoeg ruimte is om het werk te verrichten - de bodem oneffen (struikelen) of glad is (uitglijden) - de lasten kunnen niet op veilige hoogte of in een goede houding worden gehanteerd - de bodem of het steunpunt is onstabiel - temperatuur, luchtvochtigheid, luchtcirculatie is niet aangepast 	Aanwezigheid individuele risicofactoren	<ul style="list-style-type: none"> - lichamelijke ongeschiktheid voor het uitvoeren van de taak - onaangepaste kledij, schoenen of andere persoonlijke uitrusting - onvoldoende of onaangepaste kennis of opleiding
Oorzaken	Risico op letsel als...												
	De last												
	<ul style="list-style-type: none"> - te zwaar of te groot is - onhandig of moeilijk vast te pakken is - onstabiel is of de inhoud ervan kan gaan schuiven - op een afstand van de romp of met voorovergebogen/verdraaide romp gehanteerd moet worden - door zijn vorm en/of samenstelling letsel kan veroorzaken (vb. stoten) 												
	De lichamelijke inspanning												
	<ul style="list-style-type: none"> - te groot is - slechts mogelijk is door een draaiende beweging van de romp - kan leiden tot een plotselinge beweging van de last - wordt uitgevoerd met het lichaam in een onstabiele positie 												
	Taak met speciale eisen												
	<ul style="list-style-type: none"> - lichamelijke inspanningen die de wervelkolom te vaak of te langdurig belasten - onvoldoende rust- of recuperatieperioden - de last moet over te grote afstanden worden opgetild, neergezet of gedragen - het proces bepaalt het werktempo zonder dat de werknemer dit kan aanpassen 												
	Arbeidsplaats- en omstandigheden												
	<ul style="list-style-type: none"> - er niet genoeg ruimte is om het werk te verrichten - de bodem oneffen (struikelen) of glad is (uitglijden) - de lasten kunnen niet op veilige hoogte of in een goede houding worden gehanteerd - de bodem of het steunpunt is onstabiel - temperatuur, luchtvochtigheid, luchtcirculatie is niet aangepast 												
Aanwezigheid individuele risicofactoren													
<ul style="list-style-type: none"> - lichamelijke ongeschiktheid voor het uitvoeren van de taak - onaangepaste kledij, schoenen of andere persoonlijke uitrusting - onvoldoende of onaangepaste kennis of opleiding 													
PREVENTIE-MAATREGELEN Codex art. VIII. 3-4 t.e.m. 10 Codex I.4	<p>Uitgaande van de risicoanalyse neemt de werkgever passende organisatorische maatregelen.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center; background-color: #e6f2ff;">Als hanteren van lasten niet kan worden vermeden dan worden maatregelen genomen op vlak van ...</td> </tr> <tr> <td style="width: 20%; background-color: #e6f2ff;">Werkpost</td> <td style="background-color: #e6f2ff;">Inrichten van de werkpost zodat hanteren van lasten in optimale omstandigheden gebeurt</td> </tr> </table>	Als hanteren van lasten niet kan worden vermeden dan worden maatregelen genomen op vlak van ...		Werkpost	Inrichten van de werkpost zodat hanteren van lasten in optimale omstandigheden gebeurt								
Als hanteren van lasten niet kan worden vermeden dan worden maatregelen genomen op vlak van ...													
Werkpost	Inrichten van de werkpost zodat hanteren van lasten in optimale omstandigheden gebeurt												

	<table border="1"> <tr> <td style="background-color: #d9e1f2;">Voorkomen</td> <td>Passende maatregelen nemen om de risico's op rugletsel te voorkomen of te beperken</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #d9e1f2;">Informatie</td> <td>De werknemers informeren over alle genomen maatregelen die van belang zijn voor het hanteren van de lasten (gewicht, zwaartepunt van de last, zwaarste kant van de last,...)</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #d9e1f2;">Opleiding</td> <td>Zorgen voor adequate opleiding en nauwkeurige inlichtingen: <ul style="list-style-type: none"> - over de manier waarop lasten gehanteerd moeten worden - over de risico's die er zijn bij het niet correct hanteren van lastende individuele risicofactoren (zie hierboven) </td> </tr> <tr> <td style="background-color: #d9e1f2;">Toezicht gezondheid</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - <u>voorafgaande gezondheidsbeoordeling</u> vooraleer de werknemer begint met het manueel hanteren lasten. Dit bevat een onderzoek van het spier- en beendergestel en een cardiovasculair onderzoek. - <u>Periodieke gezondheidsbeoordeling</u> <ul style="list-style-type: none"> o Elke 3 jaar (voor werknemers jonger dan 45 jaar) o Jaarlijks (voor werknemers vanaf 45 jaar) </td> </tr> </table>	Voorkomen	Passende maatregelen nemen om de risico's op rugletsel te voorkomen of te beperken	Informatie	De werknemers informer en over alle genomen maatregelen die van belang zijn voor het hanteren van de lasten (gewicht, zwaartepunt van de last, zwaarste kant van de last,...)	Opleiding	Zorgen voor adequate opleiding en nauwkeurige inlichtingen: <ul style="list-style-type: none"> - over de manier waarop lasten gehanteerd moeten worden - over de risico's die er zijn bij het niet correct hanteren van lastende individuele risicofactoren (zie hierboven) 	Toezicht gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> - <u>voorafgaande gezondheidsbeoordeling</u> vooraleer de werknemer begint met het manueel hanteren lasten. Dit bevat een onderzoek van het spier- en beendergestel en een cardiovasculair onderzoek. - <u>Periodieke gezondheidsbeoordeling</u> <ul style="list-style-type: none"> o Elke 3 jaar (voor werknemers jonger dan 45 jaar) o Jaarlijks (voor werknemers vanaf 45 jaar)
Voorkomen	Passende maatregelen nemen om de risico's op rugletsel te voorkomen of te beperken								
Informatie	De werknemers informer en over alle genomen maatregelen die van belang zijn voor het hanteren van de lasten (gewicht, zwaartepunt van de last, zwaarste kant van de last,...)								
Opleiding	Zorgen voor adequate opleiding en nauwkeurige inlichtingen: <ul style="list-style-type: none"> - over de manier waarop lasten gehanteerd moeten worden - over de risico's die er zijn bij het niet correct hanteren van lastende individuele risicofactoren (zie hierboven) 								
Toezicht gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> - <u>voorafgaande gezondheidsbeoordeling</u> vooraleer de werknemer begint met het manueel hanteren lasten. Dit bevat een onderzoek van het spier- en beendergestel en een cardiovasculair onderzoek. - <u>Periodieke gezondheidsbeoordeling</u> <ul style="list-style-type: none"> o Elke 3 jaar (voor werknemers jonger dan 45 jaar) o Jaarlijks (voor werknemers vanaf 45 jaar) 								
<p>MAXIMUM GEWICHT</p> <p>CAO Hanteren van lasten - Bouw (2006), art 5 en 6</p> <p>NBN EN 1005-2</p> <p>ISO 11228-1</p>	<p>In de welzijnswetgeving is geen maximum gewicht vermeld dat manueel mag gehanteerd worden. Wel zijn er specifieke CAO's en gebruikt men internationale normen als standaard.</p> <p>Bouwsector: CAO legt als limietwaarde 25 kg vast voor manueel hanteren van voorverpakte materialen</p> <p>Europese norm: schrijft 25 kg voor als maximumgewicht op voorwaarde dat het hanteren van lasten gebeurt onder optimale omstandigheden en met een beperkte frequentie. Als de omstandigheden niet optimaal zijn, dan is het maximum aanvaardbare gewicht ook lager.</p> <p>ISO-norm: vermeldt ook het maximumgewicht van 25 kg en houdt rekening met het aantal tilhandelingen per minuut. Hoe meer keer per minuut getild moet worden, hoe lager het aanvaardbare gewicht zal zijn. Meer dan 15 keer per minuut tillen is nooit aanvaardbaar.</p>								
<p>GEZONDHEIDSRISICO</p> <p>Zie COPREV - Praktijkgids manueel hanteren van lasten</p>	<p>Werknemers die werken aan werkposten waaraan het gezondheidsrisico manueel heffen en tillen is verbonden krijgen verplicht een passend gezondheidstoezicht. In de Praktijkgids van COPREV (versie 18/12 2014) worden de criteria in detail uitgewerkt om te bepalen of het gezondheidsrisico 'manueel hanteren van lasten' al dan niet van toepassing is.</p> <p>Criteria zijn op vlak van: manueel tillen, houden, dragen van lasten - manueel trekken en duwen - Repetitief werken</p>								
<p>BELANG VOOR DE UITZENDSECTOR</p> <p>Codex art. X. 2-3 Codex art. X. 2-7</p>	<p>Blijkt uit de risicoanalyse van de gebruiker dat een voorafgaand gezondheidstoezicht voor het manueel hanteren van lasten nodig is, dan wordt het gezondheidsrisico aangeduid op de werkpostfiche en bezorgt hij de fiche aan het uitzendkantoor.</p> <p>Heel vaak kan het gezondheidstoezicht worden vermeden met het aanbieden van de juiste hulpmiddelen en het voorzien in een goede opleiding rond correct heffen en tillen.</p> <p>Goede praktijkvoorbeelden zijn alvast !</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het manueel hanteren van lasten vermijden door mechanische hefsystemen ; - Het hanteren van lasten vlotter laten verlopen door een aanpassing van de werkpost. - Ergonomische principes toepassen om het uitvoeren van de taak gemakkelijker te maken. - Opleiding over het hanteren van lasten. <p>Om nodeloze herhaling van dit gezondheidstoezicht te vermijden, kan het uitzendbureau gebruik maken van de Centrale Gegevensbank PI-M.</p>								
<p>WETGEVING</p>	<p>Codex I.2 – Algemene beginselen betreffende het welzijnsbeleid Codex I.4 – Maatregelen in verband met het gezondheidstoezicht op de werknemers Codex VIII.3 – Manueel hanteren van lasten Codex X.2 – Uitzendarbeid</p>								

Draagwijdte en doelstelling van de circulaire

Een circulaire herneemt de inhoud van de welzijnswetgeving in een eenvoudige en klare taal. De informatie opgenomen in deze circulaire wordt gegeven ten louter indicatieve titel en houdt geenszins een raad of juridisch advies in. Preventie en Interim wijst elke aansprakelijkheid af voor enige schade die zou volgen, rechtstreeks of onrechtstreeks, uit een vergissing of een weglating in deze circulaire. Het gebruik van deze circulaire behoort tot de exclusieve verantwoordelijkheid van de lezer.